

ПРОГРАМ РАДА¹
ISS/KS H006,
Целулоза, папир и картон

Овај програм рада донет је на седници Комисије која је одржана 17. 10. 2013. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на седници одржаној дописним путем (преписком) у периоду од 18. децембра до 25. децембра 2013. године.

Увод

Комисије ИСС-а је основало национално тело за стандарде, односно Институт за стандардизацију Републике Србије, у складу са Законом о стандардизацији (Сл. гласник РС, бр. 36/09) који дефинише правни оквир у области стандардизације, уређује начела и циљеве, организовање и делатност националног тела за стандардизацију, као и доношење, објављивање и примену српских стандарда и сродних докумената.

Према закону о стандардизацији, циљеви стандардизације у Републици Србији су:

- 1) унапређивање заштите живота, здравља и безбедности људи, животиња и биљака, као и заштите животне средине;
- 2) побољшање квалитета производа, процеса и услуга, њихова типизација, компатибилност и заменљивост;
- 3) обезбеђење јединствене техничке основе;
- 4) развој и унапређивање производње и промета производа, извођења радова, односно вршења услуга кроз развој међународно усклађених стандарда ради ефикасног коришћења рада, материјала и енергије;
- 5) унапређивање међународне трговине, спречавањем или отклањањем непотребних техничких препрека.

Активности на припреми и доношењу српских стандарда одвијају се у оквиру рада Комисија из различитих области.

Предмет рада Комисије за стандарде и сродна документа KS H006, *Целулоза, папир и картон* (у даљем тексту: Комисија KS H006), представља стандардизацију у области целулозе, папира и картона са аспекта терминологије, поступака узимања узорака, класификације, метода испитивања, спецификација квалитета и производа, успостављања и одржавања прикладних калибрационих система.

Комисија за стандарде прати рад следећих техничких комитета Европског комитета за стандардизацију (CEN):

¹ Приликом превођења на енглески језик треба користити израз „business plan“.

- CEN/TC 172, Pulp, paper and board (*Целулоза, папир и картон*);
- CEN/TC 198, Printing and paper machinery - Safety (*Безбедност машина за штампање и производњу папира*).

Комисија KS H006 такође прати рад међународног техничког комитета за стандардизацију ISO/TC 6, Paper, board and pulps (*Папир, картон и целулоза*). Поткомитет који се налази у склопу овог међународног Техничког комитета је ISO/TC 6/SC 2, Test methods and quality specifications for paper and board (*Методе испитивања и спецификације за квалитет папира и картона*).

Комисија KS H006 основана је још почетком шездесетих година прошлог века и у периоду развоја и јачања папирне индустрије пружала је техничку подршку објављивањем стандарда на српском језику насталих највећим делом преузимањем ISO међународних стандарда. Ова комисија је континуирано радила до 2000. године од када је мировала све до иновирања састава у 2003. години, према решењу бр. 2/3-01-3/17 од 2003-06-06. Економска криза, приватизације и транзиција значајно су погоршали стање у папирној индустрији. У том периоду дошло је и до затварања неких фабрика, међу којима је ЈП „Милан Степановић Матроз“ тако да је нестао једини произвађач целулозе у Србији. Такво стање се одразило и на рад Комисије за доношење стандарда. Број чланова Комисије се осипао и по последњем решењу бр. 536/1-023-01/2012 из јануара 2012. године активно су учествовала у раду само четири члана Комисије. Стога је и јасно опредељење тадашње Комисије да се преиспитивањем постојећих српских стандарда и преузимањем нових европских и међународних стандарда одреде првенствено за методу проглашавања/прештампавања на енглеском језику. У октобру 2013. године је иновирани и проширени састав Комисије представницима како великих произвођача папира и катрона, тако и представницима малих и средњих предузећа и лабораторија за испитивање.

На основу члана 49. став 1. тачка 14) Статута Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 06/2011), а у вези са закључком Стручног савета за опште области стандардизације бр. 2591/25-20-02/2013 од 31.12.2013. године, директор Института за стандардизацију донео је решење о образовању Комисије за стандарде и сродне документе KS H006, Целулоза, папир и картон.

Комисија KS H006 је образована ради:

- доношења, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената у наведеној области рада, у складу са интерним правилима и упутствима Института за стандардизацију Србије;
- обезбеђивања усаглашености српских стандарда и сродних докумената са европским и међународним стандардима у наведеној области рада;
- учествовања у изради и преиспитивању стандарда и сродних докумената које доносе европске и међународне организације за стандардизацију у наведеној области рада;
- других послова које предложи надлежни стручни савет.

Комисија KS H006 има задатак да доноси потребне одлуке и обавља послове пре свега у вези са преузимањем свих европских стандарда и сродних докумената из надлежности техничких комитета CEN/TC 172 и CEN/TC 198, Европског комитета за стандардизацију, или, у недостатку европских, да

преузима међународне стандарде из надлежности техничког комитета ISO/TC 6 Међународне организације за стандардизацију.

У случају оправдане потребе, за предмете стандардизације из области рада Комисије за стандарде за које не постоје европски или међународни стандарди и сродни документи и не предстоји њихово доношење, Комисија може да донесе одлуку о преузимању националних стандарда и сродних докумената других земаља, као и о доношењу изворних српских стандарда и сродних докумената.

Српска стандардизација је од виталне важности за тржиште целулозе, папира и картона. Улога Института за стандардизацију као националног тела је од круцијалне важности, јер се са једне стране брине о свим аспектима развоја националне стандардизације у Србији, а са друге представља српску стандардизацију на међународном плану у погледу обавеза праћења и преузимања европске и међународне стандардизације.

1 Пословно окружење

1.1 Опште

Хармонизацијом српских стандарда са европским и међународним остварују се предуслови за усаглашен технички приступ у развоју и даљем унапређивању производње, постизању већег квалитета производа и његовог даљег промета. Наведено, као и стандардизација производа и услуга, методе утврђивања усаглашености квалитета и смањење штетних утицаја на животну средину утичу на побољшање аспекта безбедности и елиминисање баријера за комерцијалну трговину између европских земаља и шире, са једне, и Србије са друге стране ради остваривања користи за обе стране. Стране заинтересоване за доношење хармонизованих националних стандарда су државне и образовне институције, привредни субјекти и појединци. Хармонизацијом стандарда се омогућава ефикаснија либерализација тржишта, побољшавају услови за повећање конкурентности на тржишту и спречава монопол.

Најважнији економски, технички, законодавни, правни, политички и друштвени индикатори који описују пословно окружење у индустријском сектору, производима, материјалима, другим посебним областима стандардизације који су у вези са предметом рада ове Комисије и који могу имати значајан утицај на процес доношења стандарда детаљније су обрађени у даљем тексту.

Политички индикатори:

Како би се извршила стандардизација производа који су предмет рада ове Комисије, морају се поштовати одређене директиве. У Европи се тренутно развија директива о интегрисаној превенцији и контроли загађивања (Integrated Pollution Prevention & Control Directive), али се прати и развој директиве везане за папир и картон који су у додиру са прехранбеним производима („Paper and Board in Contact with Foodstuffs“). Националне директиве и уредбе разликују се од земље до земље, међутим и оне морају садржати основне принципе европске директиве. Стратегијом идустијског развоја Републике Србије за период до 2012. године подразумева се усаглашавање постојеће законске регулативе у Републици Србији са европском и са стандардима Европске уније. Тај процес подразумева и праћење развоја нових директива у ЕУ ради благовременог преузимања у национално законодавство, па се може очекивати израда националне регулативе (правилника, техничког

прописа) којим би се у будућности регулисао квалитет папира и картона који је у контакту са храном. Сви европски стандарди који могу бити подршка примени овакве регулативе већ су усвојени као национални.

Економски индикатори:

Захтеви тржишта у области индустрије папира и картона су врло високи, па је самим тим неопходно стално унапређивање технологије и опреме. У скорије време постоји посебно повећано интересовање за развој дигиталне штампе, што се узима у обзир приликом производње графичког папира. Са друге стране, произвођачи папира за паковање су под притиском различитих законских регулатива како би се смањила количина материјала за паковање.

Друштвени индикатори:

Модерна производња папира је компјутерски контролисан процес, па је стога и број запослених у овом сектору опадао из године у годину. Са друге стране, запослени у овој области индустрије морају имати напредне вештине за руковање компјутерима и машинама, као и континуирану едукацију. Друштвени аспекти се односе и на еколошке аспекте, у смислу смањења употребе дрвета као почетне сировине и рециклирања.

Правни индикатори у Европи:

Стандарди који се доносе из области папирне индустрије прате Европску директиву о амбалажи (European Packaging Directive), Европску уредбу о поузданости производа (European Product Liability Regulation), Европску директиву за хигијену (European Hygiene Directive) и Европске прописе за безбедност машина (European Safety Regulations for Machinery). Директива за хигијену ће бити имплементирана у папирну индустрију увођењем добре произвођачке праксе, GMP (*Good Manufacturing Practice*).

Правни индикатори у Србији:

Уопштено, концепт нове индустријске политике Србије је оријентисан ка извозној конкурентности индустријских производа, усмерен на процес конзистентног спровођења структурних реформи и усклађивања. Сам процес ће се одвијати у три фазе: 1) ревитализација и обнова, 2) реструктурирање и реинжењеринг који подразумева технолошку модернизацију извозних области, 3) развој и конкурентност, промена технолошког профила индустрије, односно, промена тежишта индустријске производње из доминантно нискотехнолошке области ка области високих технологија (*Стратегија и политика развоја индустрије Републике Србије од 2011. до 2020. године*, „Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08 и 16/11).

Постојећа законске регулатива у Републици Србији треба да се усклади са европском и са стандардима Европске уније. Прилагођавање пословању у оквиру Европске уније неће одмах имати позитивне ефекте по привреду, што је последица трошкова реформе правног система и подизања нивоа техничке опремљености у привреди. Ови трошкови се могу посматрати као инвестиција која ће у дужем периоду дати више користи кроз значајан привредни раст и повећање животног стандарда грађана Србије. Усаглашавањем са европским стандардима омогућава се већа конкурентност домаће привреде на европском тржишту.

Важећа регулатива у Републици Србији везана за област целулозе, папира и картона:

- Закон о здравственој исправности предмета опште употребе ("Сл. гласник РС", бр. 92/2011);
- Правилник о условима у погледу здравствене исправности предмета опште употребе који се могу стављати у промет („Сл. лист СФРЈ“, бр. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 и 18/91);
- Правилник о безбедности машина ("Сл. гласник РС", бр. 13/2010).

1.2 Квантитативни показатељи пословног окружења²⁾

Доступност међународних и/или европских стандарда значи да произвођачи у свим земљама света користе исти списак метода које дају поновљиве резултате. Ако производи испуњавају прихваћене међународне и/или европске стандарде, онда постоји минимална потреба за испитивањима у појединим земљама, што смањује специфичне трошкове набавке.

Укупна годишња производња на европском тржишту целулозе, папира и картона износи 83 000 000 тона. У Србији производња целулозе, папира и прерада папира бележи пораст од 4,5 % у првих девет месеци 2012, кумулативно, док само у септембру 2012. у односу на септембар 2011. године, пораст износи 2 %, тако да су прошлогодишње стопе раста (кумулативно и месечно посматрано), знатно ниже од остварених у истом периоду 2011.

Према подацима Републичког завода за статистику производња машина за индустрију папира и картона износила је 119 тона у 2011. години, а у табели 1 је приказан физички обим индустријске производње и ниво залиха целулозе, папира и производа од папира у периоду јануар-септембар 2012. године.

Табела 1 - Производња и залихе папира и целулозе (јануар - септембар 2012.год.)

Назив производа	Мера	Производња I-IX 2012.	Индекс производ. <u>I-IX 2012</u> I-IX 2011	Индекс залиха 11=100
Папир за хигијенске или санитарне производе (тоалет папир, папир за скидање шминке, за пешкире или салвете и сл.) за домаћинства	t	4 671	94,7	91,1
Сулфитни омотни и остали декоративни папир (осим за писање, штампање и графичке потребе)	t	30 033	82,9	73,8
Таласести папир и картон	t	49 811	109,3	114,5
Вреће од папира	t	9 556	96,7	157,1
Вреће од папира	хиљ. ком.	75 372		
Кесе од папира	t	1 685	95,9	231,9
Кесе од папира	хиљ. ком.	59 587		
Кутије од таласастог папира или картона	t	40 320	108,5	137,2

²⁾ Подаци из тачке 1.2 презентовани су на међународном симпозијуму целулозно-папирне, амбалажне и графичке индустрије, на Златибору, 2012, односно 2013. године, као уводна предавања о стању целулозно-папирне индустрије у Србији.

Назив производа	Мера	Производња I-IX 2012.	Индекс производ. <u>I-IX 2012</u> I-IX 2011	Индекс залиха 11=100
Остала слична амбалажа од таласастог папира/картона	t	48 830	108,2	136,3
Сложиве кутије, од неталасастог папира/картона	t	6 531	110,2	95,5
Остала амбалажа од папира или картона	t	10 799	111,6	88,2
Тоалетни папир	t	21 456	95,5	103,7
Папирне марамице и пешкири	t	2 637	91,1	58,2
Папирни столњаџи и салвете	t	990	120,3	104,9
Регистри, књиговодствене књиге, нотеси, књиге за наруџбине, признаничне књиге, агенде, меморандум блокови, дневници и сл.	kg	1 169 468	71,9	57,4
Школске и сличне свеске (вежбанке, речници, нотни папири, блокови за цртање и сл.)	kg	68 838	63,6	58,1
Класери, фасцикле и корице за досијеа	kg	84 268	15,4	24,4
Самолепљиве етикете од папира или картона	kg	263 336	98,8	
Остале етикете од папира или картона	kg	1 123 546	117,5	

Извор:ЦИЕП ПКС

Према табели 1, у првих девет месеци 2012. године, производња таласастог папира и картона која је повећана за 14,5 %, имала највећи обим производње, затим по обиму долази остала сложива амбалажа од таласастог папира или картона која је повећана за 36,3 %, следи производња кутија од таласастог папира или картона која је повећана за 37,2 %, док је производња сулфитног омотног и осталог декоративног папира (осим за писање, штампање и графичке потребе) опала за 26,2% итд. Истовремено, укупне залихе ових производа (просечно) су ниже од нивоа из истог периода 2011. за око 10 %, при чему су повећане код врећа и кеса од папира, амбалаже, кутија од папира или картона, тоалет папира, салвета и столњака.

На слици 1 графички је приказана структура производње целулозе, папира и производа од папира у првих девет месеци 2012. године, при чему таласаста папир и картон, као и остала сложива амбалажа од таласастог папира или картона чине 22 %, кутије од таласастог папира или картона 18 %, амбалажни папир 13 %, тоалетни папир 9 % итд.



Слика 1 – Графички приказ производње папира и производа од папира

Према подацима Републичког завода за статистику, производња целулозе и папира и прерада папира у Србији (подаци за 2010. годину) организована је у 663 привредна субјекта, где је запослено 7 077 радника. Произвођачи целулозе, папира и картона, као и машина за производњу папира и производа од папира углавном су средња предузећа. Фирме које се у највећој мери баве производњом и прерадом папира у Србији су:

1) Фабрика картона Умка чија је производња за 2013. годину износила 105 000 t, док се за 2014. годину планира производња од 120 000 t.

2) Фабрика хартије Београд чија је производња за 2013. годину износила 63 000 t, док се за 2014. годину планира производња од 85 000 t.

3) „Дреник” д.о.о. чија је производња за 2013. годину износила 30 000 t, док се за 2014. годину планира производња од 32 000 t.

4) „Лепенка” д.о.о. где производња амбалажних папира износи 24 000 t, а производња валовитог картона 18 000 t, на годишњем нивоу.

5) „Дуропак” д.о.о. где производња таласастог картона и производа од таласастог картона за 2013. годину износи 39 000 000 m², а за 2014. годину планира се производња од 40 500 000 m².

Спољнотрговинска робна размена: према подацима РЗС, укупна спољнотрговинска робна размена Републике Србије за период јануар - септембар 2012. године износи 22 015,9 милиона долара, што представља пад за 5,9 % у односу на исти период претходне године. Извезено је робе у вредности од 8 194,9 милиона долара, што чини смањење од 7,4 % у односу на исти период претходне године, а увезено за 13 821,0 милиона долара, што је мање за 4,9 % у односу на исти период 2011. године.

Укупна спољнотрговинска размена целулозе и папира од 2000. године је у узлазном тренду, и то и по вредности извоза и по вредности увоза све до 2009. када бележи пад и извоза и увоза, затим пораст у 2010. и 2011, да би у прва три квартала 2012. опет био забележен пад и извоза и увоза. Овакав тренд извоза и увоза диктира и континуиран пораст трговинског дефицита, тако да је вредност трговинског дефицита ове области годинама већа од вредности њеног извоза. У периоду јануар - септембар 2012. трговински дефицит у области целулозе и папира износи 218,2 милиона долара и мањи је за 8,8 милиона долара него у истом интервалу 2011.

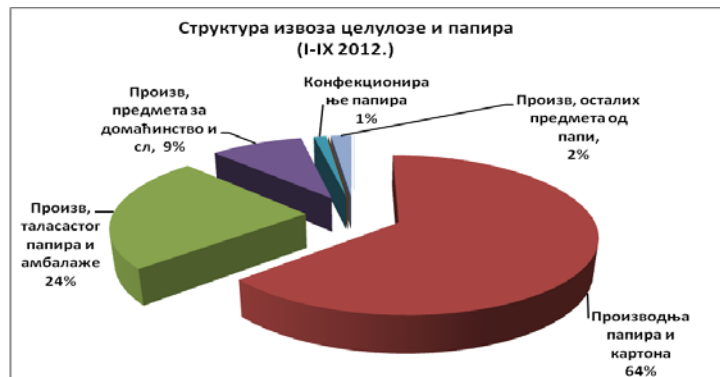
Извоз целулозе и папира: према подацима Центра за информатику и електронско пословање ПКС, у периоду јануар - септембар 2012. године извоз целулозе и папира и производа од папира износио је око 200 милиона долара, што је за 6 % мање него у истом периоду 2011. године, док је увоз остварен у вредности од 418,2 милиона долара, или за 3,7 % мање него у првих девет месеци 2011. Трговински дефицит у овој области износи 218,2 милиона долара и већи је за 1,2 % у поређењу са истим интервалом 2011. године, а истовремено је већи и од вредности извоза ове области.

У структури извоза целулозе и папира (графички приказ на слици 2) највеће је учешће производње папира и картона која чини 64 % извоза ове привредне области, затим производња таласастог папира и амбалаже учествује са 24 %, а све остале делатности целулозе и папира чине свега 12 % вредности извоза у посматраном периоду.

Табела 2 - Извоз целулозе и папира - јануар - септембар 2012.

Делатност	I-IX 2011.	I-IX 2012.	У хиљадама долара
			Индекс I-IX 2012./I-IX 2011.
Производња целулозе	21	28	132,4
Производња папира и картона	133 395	127 090	95,3
Произв. таласастог папира и амбалаже	56 585	47 019	84,7
Произв. предмета за домаћинство и сл.	16 326	18 338	112,3
Конфекционирање папира	2 580	2 494	96,7
Производња зидних тапета	61	50	81,3
Произв. осталих предмета од папира	3 737	4 059	108,6
У к у п н о	212 705	199 978	94,0

Извор:ЦИЕП ПКС



Слика 2 – Структура извоза целулозе и папира

Увоз целулозе и папира у првих девет месеци 2012. године смањен је за 3,75 % у односу на исти период 2011. године, и то тако што су све делатности (осим производње таласастог папира и амбалаже) оствариле ниже вредности увоза него у истом периоду 2011. године.

У структури увоза целулозе и папира највеће је учешће производње папира и картона - 65 %, затим производње предмета за домаћинство - 14 %, производња таласастог папира и амбалаже учествује такође са 14 %, а све остале делатности ове области чине 7 % (слика 3).

Табела 3 - Увоз целулозе и папира (јануар - септембар 2012.)

У хиљадама долара

Делатност	I-IX 2011.	I-IX 2012.	Индекс I-IX 2012. I-IX 2011.
Производња целулозе	21 720	17 955	82,7
Производња папира и картона	282 876	271 576	06,0
Произв. таласастог папира и амбалаже	55 541	56 235	101,2
Произв. предмета за домаћинство и сл.	57 290.	56 626	98,8
Конфекционирање папира	9 345	8 857	04,8
Производња зидних тапета	1 119	936	83,6
Произв. осталих предмета од папира	6 284	5 970	95,0
Укупно	434 175	418 156	96,3

Извор:ЦИЕП ПКС



Слика 3 – Структура увоза целулозе и папира

У периоду јануар - септембар 2012. године (према подацима ЦИЕП ПКС) извезено је старе хартије у вредности од око 14,3 милиона долара, односно 97 506 тона, док је увоз реализован у вредности од око 6,4 милиона долара, односно 29 251 тона. У односу на исти период прошле године, извоз старе хартије је опао вредносно за 8,5 %, док је њен увоз опао за 33,2 %.

Најзначајније земље партнери Србије у извозу целулозе и папира су:

- Босна и Херцеговина (21,6 милиона долара или 10,8 % извоза ове области),
- Хрватска (18,1 милиона долара или 9,1 % учешћа),
- Иран (16,1 милиона долара УСД - учешће 8 %),
- Немачка (13,8 милиона долара или 6,9 %),
- Бивша Југословенска Република Македонија (12,9 милиона долара или око 6,5 %),
- Румунија (11,7 милиона долара или 5,9 %),
- Грчка (11,4 милиона долара или 5,7 %),
- Мађарска (9,8 милиона долара или 4,9 %),

- Црна Гора (9,5 милиона долара или 4,8 %),
- Италија (8 милиона долара - учешће 4 %),
- Пољска (7,9 милиона долара - учешће 4 %),
- Словенија (6,8 милиона долара - учешће 3,4 %).

Најзначајније земље партнери Србије у увозу целулозе, папира и производа од папира су:

- Италија (43,5 милиона долара – учешће 10,4 %),
- Пољска (40,8 милиона долара односно 9,8 %),
- Шведска (39,7 милиона долара - учешће 9,5 %),
- Немачка (37,1 милиона долара - учешће 8,9 % увоза целулозе и папира),
- Аустрија (31,7 милиона долара - учешће 7,6 %),
- Словенија (29,1 милиона долара - учешће 7 %);
- Финска (27,7 милиона долара или 6,6 %),
- Хрватска (20,7 милиона долара или 5 %),
- Мађарска (19,7 милиона долара или 4,7 %),
- Словачка (16,7 милиона долара или 4 %),
- Босна и Херцеговина (14,8 милиона долара или 3,5 % увоза ове области),
- Турска (10,8 милиона долара или 2,6 % укупног увоза целулозе и папира и производа од папира).

2 Очекиване користи од рада Комисије

Основне користи које се очекују од рада Комисије KS H006 јесу:

- доношење националних стандарда за методе испитивања који су идентични са европским и/или међународним стандардима, чиме се обезбеђује ефикасан алат за проверу испуњености услова утврђених у законима и/или прописима донетим на међународном, регионалном или националном нивоу;
- применом националних стандарда за методе испитивања који су усаглашени са европским и/или међународним стандардима обезбеђује се упоредивост резултата испитивања и њихово признавање;
- пружање подршке надлежним министарствима у текућим активностима на хармонизацији националне регулативе са европском регулативом, обезбеђивањем националних стандарда усаглашених са европским и/или међународним стандардима;
- очекује се смањење трошкова применом стандарда;
- заштита потрошача;
- уклањање препрека трговини производима;
- представљање и заступање националних интереса у поступку доношења међународних и европских стандарда.

3 Учешће у раду Комисија

Све заинтересоване стране у Републици Србији позване су да узму учешће у раду Комисије KS H006 како би у њој непосредно и равномерно били заступљени интереси и потребе свих релевантних страна. Стране заинтересоване за тржиште папира, картона и целулозе су следеће:

- произвођачи целулозе, папира и картона;
- произвођачи машина за производњу и прераду папира;
- научне установе (факултети, институти);
- сертификациона тела;
- лабораторије;
- органи државне управе;
- крајњи потрошачи.

4 Циљеви и стратегија за остваривање циљева

4.1 Утврђени циљеви комисије

Комисија KS H006 има следеће циљеве:

- доношење националних стандарда и сродних докумената из области рада Комисије KS H006 преузимањем ажурних издања одговарајућих европских и/или међународних стандарда и сродних докумената, при чему је преузимање хармонизованих европских стандарда приоритетни задатак;
- повећање броја националних стандарда из области рада Комисије KS H006 који настају преузимањем европских и/или међународних стандарда методом превођења на српски језик или барем одржавање постојећег броја националних стандарда на српском језику;
- побољшавање и осавремењивање постојећих изворних националних стандарда, узимајући у обзир интерна правила стандардизације³⁾, одговарајуће међународне споразуме, националну регулативу, као и постојеће потребе заинтересованих страна;
- проширење састава Комисије KS H006 укључивањем представника организација потрошача и других заинтересованих страна;
- активније учешће Комисије KS H006 у раду релевантних европских и/или међународних техничких комитета;
- промовисање примене српских стандарда и сродних докумената из области рада Комисије KS H006;
- обуке заинтересованих екстерних страна коју би спроводили чланови Комисије KS H006.

4.2 Стратегије за остваривање циљева комисије

Стратегије Комисије KS H006 за постизање дефинисаних циљева су:

- праћење рада релевантних техничких комитета (CEN/TC 172, CEN/TC 198 и ISO/TC 6) и адекватно планирање преузимања европских и/или међународних стандарда;
- ревидирање текстова повучених националних стандарда објављених на српском језику у складу са новим издањима европских или међународних стандарда да би се одржао или

³⁾ *Интерна правила стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената (ИПС 1:2012) и Интерна правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде (ИПС 2:2013).*

- повећао број објављених националних стандарда насталих преузимањем европских и/или међународних стандарда на српском језику;
- редовно преиспитивање изворних националних стандарда и адекватно планирање договорених ревизија, измена и исправки тих стандарда;
 - периодично преиспитивање састава Комисије KS H006 да би се проверила равномерна заступљеност свих потенцијално заинтересованих страна у њој;
 - обука чланова Комисије KS H006 у вези са учешћем у раду релевантних европских и/или међународних техничких комитета;
 - обука чланова Комисије KS H006 за упознавање са ревидираним интерним правилима Института;
 - сарадња са другим комисијама Института реализује се и проширује према потребама реализације израде појединих пројеката/стандарда.

4.3 Аспекти заштите животне средине

Приликом доношења стандарда велика пажња посвећује се аспектима заштите животне средине. Најчешће се разматра ефикасна употреба материјала (максимално ефективно искоришћење материјала), подесност производа за примену, употреба секундарних сировина и иновације. Стопа рециклаже у Европској унији била је 69 % у току 2011. године.

Фабрика картона „Умка” поседује развијен програм којим су предвиђене посебне мере заштите ваздуха. Извршена је делимична реконструкција котловских постројења, што уз квалитетније снабдевање природним гасом доприноси смањењу утрошка енергије и самим тим и емисије штетних састојака. Такође поседује опрему за пречишћавање технолошке воде којом је омогућено додатно смањење потрошње свеже воде, као и знатно повећан степен пречишћавања отпадне воде. За наредни период предвиђено је и увођење биолошког пречишћавања отпадних вода. Рециклажа отпадног папира је још један од аспеката заштите животне средине о коме ова фабрика посебно брине.

Фабрика хартије Београд читав свој производни програм заснива на 100 % рециклираној старој хартији, а такође примењује и политику заштите животне средине према ISO 14001.

5 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

- Недовољно придавање значаја раду чланова Комисије за стандарде и њихова оптерећеност текућим пословима у матичним организацијама које су их делегирале, што може довести до недовољног учешћа чланова Комисије на седницама;
- неблаговремено достављање иницијалних превода европских и/или међународних стандарда чије је преузимање планирано или планираних иницијалних текстова изворних српских стандарда;
- недостатак основних ресурса за извођење потребних обука за чланове комисија Института;
- недостатак финансијских средстава онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу

6 План активности

Активности комисије KS H006 у наредних 5 (пет) година ускладити према годишњим плановима рада и према следећем:

- покренути ревизију изворних стандарда (одредити датуме преиспитивања) за 2014. годину и, ако је то потребно, почети ревизију или извршити потребне модификације онда када се промени технологија производње и прераде папира;
- покренути усвајање стандарда на српском језику већ усвојених српских стандарда методом проглашавања или прештампавања и пратити рад техничких комитета CEN/TC 172, CEN/TC 198 и ISO/TC 6;
- наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна, као и са преиспитивањем стандарда за релевантне претходне године и, ако је то потребно, почети ревизију или извршити потребне модификације онда када се промени технологија производње и прераде папира.

7 Корисни линкови за све наведене активности

Ради информисања постојећих или будућих чланова Комисије препоручује се коришћење следећих линкова:

ИСС/KS H006

http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=210

CEN/TC 172

<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx?param=6153&title=Pulp,%20paper%20and%20board>

CEN/TC 198

<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx?param=6179&title=Printing%20and%20paper%20machinery%20-%20Safety>

ISO/TC 6

http://www.iso.org/iso/home/store/catalogue_tc/catalogue_tc_browse.htm?commid=45674